

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

มหาสารคาม เขต 3*

THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC ADMINISTRATIVE METHOD OF
EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT CENTER UNDER THE
JURISDICTION OF OFFICE OF MAHASARAKHAM PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA 3

วิวัฒน์ คำมาก

Wiwat Khamak

พชรวิทย์ จันท์ศิริสิริ

Pacharawit Chansirisira

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Mahasarakham University, Thailand

E-mail: wiwatkhamak271036@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 166 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนา

* Received 11 August 2020; Revised 23 October 2020; Accepted 19 November 2020

กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีแนวทางการพัฒนาตามองค์ประกอบการบริหารวิชาการ 5 องค์ประกอบ 30 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ ประชุมชี้แจงคณะครู วางแผนการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล สร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้ครูได้พัฒนาระบบการเรียนรู้ให้ตรงกับมาตรฐานตัวชี้วัด และแต่งตั้งมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: การพัฒนา, แนวทาง, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research article were to 1) investigate the current situation, the desirable condition and the necessity of academic administration of the Educational Quality Development Center 2) develop the method of academic service of the Educational Quality Development Center, under the Jurisdiction of Office of Mahasarakham primary educational service area 3) The participants are 166 principals and the heads of academic departments by stratified random sampling (Krejcie & Morgan). The five rating scale questionnaire, the semi - structured interview and the evaluation of the possibility. The statistics used in this research is average, standard deviation. The results found that The current situation of academic administration of Educational Quality Development Center, under the Jurisdiction of Office of Mahasarakham primary educational service area 3 rates at a high level. The overview desirable condition of academic administration of Educational Quality Development Center Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 3 rates at a high level and the possibility are learning process development. The development of the academic administration of the Educational Quality Development Center, under the Jurisdiction of Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 3 rates on appropriate evaluation and the highest level of overview. There are 5elements 30 guidelines of developmental guidelines according to the academic administration. The conclusion of the elements are personnel's meeting and workshop, learners' learning process plan by analyzing learners individually, raising awareness and understanding to develop learning process to match

standards and indicators, and appointing and assigning to teachers to take responsibilities towards instruction.

Keywords: Development, Guildlines, Academic Administration

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนการบรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการศึกษาและยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี การศึกษาจึงเป็นตัวถ่วงการพัฒนาและการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีเป้าหมายที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศไทย 4.0 อีกประการหนึ่งของปัญหาการศึกษาไทยคือการด้อยประสิทธิภาพและด้อยประสิทธิผลของระบบการจัดการการศึกษา ปัญหาที่หนักที่สุดคือ สังคมไทยและผู้ที่รับผิดชอบในวงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายังไม่ตระหนักเพียงพอถึงความรุนแรงของสภาพปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 จ โดยสรุปได้บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560) ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษา จะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาใน

สถานศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ในลักษณะของงานสถานศึกษานั้น (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดการศึกษา ให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ระดับชั้นประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 145 โรงเรียน ซึ่งจำแนกตามขนาดสถานศึกษา 4 ขนาด ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 97 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 42 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 2 โรงเรียน จำแนกตาม ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้จำนวน 12 กลุ่ม มีภารกิจเร่งด่วน ในการพัฒนาด้านวิชาการ ทั้งด้านคุณภาพของสถานศึกษา และด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยด้านคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดต้องมีการดำเนินการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งด้านงานวิชาการให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและประสิทธิภาพควบคู่กันไป มีกฎหมายกำหนดโครงสร้างบทบาท ภารกิจที่ชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และถ่ายทอดสู่การปฏิบัติในทุกระดับ มีการใช้แผนงาน โครงการ เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานโดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีกฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานและคู่มือปฏิบัติงานในทุกภารกิจ โดยหลักการกระจายอำนาจ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้งานสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีระบบการกำกับติดตาม การทำงานที่หลากหลาย ผู้บริหารทุกระดับมีภาวะผู้นำ มีความสามารถและประสบการณ์ในการบริหาร มีความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี บุคลากรทุกระดับมีคุณวุฒิทางการศึกษาที่สูง มีมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ กำกับกับการปฏิบัติงานประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนเห็นคุณค่าในการศึกษา นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพ รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา และสนับสนุนการศึกษาทุกระบบและสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษาของผู้เรียนอย่างทั่วถึงเป็นธรรม มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา แม้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา มีจุดแข็งและโอกาสดังกล่าวข้างต้น แต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคที่จะต้องเร่งรัดร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง คือ 1) บุคลากรไม่ครบตามกรอบและเกณฑ์อัตรากำลัง ทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน 2) การโยกย้ายตำแหน่งครู โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กมีแผนงาน โครงการ ตัวชี้วัด 3) งานธุรการมากเกินไป 4) บุคลากรและครูมีค่อนข้างจำกัดและมีภาระงานมากเกินไป 5) บางเรื่องบางงาน ไม่สอดคล้องกับภารกิจหลัก 6) ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าตามกรอบที่ทางสำนักเขตพื้นที่การศึกษาตั้งไว้ 7) การอบรมพัฒนาบุคลากรขาดประสิทธิภาพ 8) ขาดการติดตามประเมินผลหลังอบรมพัฒนา และ 9) การดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพ

การศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2562)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และเล็งเห็นปัญหาของการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จะต้องทำให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งภารกิจในงานวิชาการนั้นสถานศึกษาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละศูนย์ต้องสามารถที่จะปฏิบัติให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ส่งผลต่อนักเรียนเป็นผลผลิตของสถานศึกษาโดยตรง โดยการดำเนินงานให้ได้ผลนั้นต้องอาศัยกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ยึดรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาร่วมกันโดยกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 3 ส่วนคือ การวางแผนพัฒนา การนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแนวทางทำให้โรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และนอกจากนี้งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อความก้าวหน้าของระบบการศึกษาไทยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาระยะที่ 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 145 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายวิชาการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยอาศัยขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์แบ่งชั้น เพื่อจัดออกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นที่ 3 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มตามอัตราส่วนโรงเรียนแต่ละขนาดในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 83 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 83 คน รวม 166 คน จาก 83 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยจำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert วิเคราะห์โดยหาเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) โดยกำหนดเกณฑ์เป็นสถานศึกษาที่มีบริบทเดียวกัน มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง เป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีคะแนนการทดสอบทางการศึกษา

ระดับชาติขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูงติดอันดับ 1 – 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และมีผลงานความสำเร็จทางด้านวิชาการ ในระดับภาค ระดับชาติและระดับนานาชาติ เป็นที่ประจักษ์และยอมรับโดยทั่วกัน

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 3 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน หัวหน้าฝ่ายงานบริหารวิชาการจำนวน 3 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 ศูนย์ ศูนย์ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาโกสัมพี โรงเรียนบ้านโชคชัย ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแพงงามบอนสวรรค์ โรงเรียนบ้านแพงหนองเหนือ และ ศูนย์พัฒนาคุณภาพศึกษาลำน้ำชี โรงเรียนบ้านหินแห่โนนเมืองน้อย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การจัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) มาสรุปหลอมรวมตามประเด็นขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 7 คน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป
2. มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานวิชาการใน

สถานศึกษา

3. เป็นผู้บริหารที่ได้รับรางวัลด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ระดับภาค และระดับประเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	3.78	0.93	มาก	4.20	1.04	มาก	0.120	2
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.72	0.89	มาก	4.21	0.68	มาก	0.133	1
3. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.76	1.01	มาก	4.18	0.70	มาก	0.113	3
4. การนิเทศการศึกษา	3.80	0.91	มาก	4.22	0.68	มาก	0.106	4
5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.77	0.92	มาก	4.17	0.72	มาก	0.105	5
รวม	3.76	0.94	มาก	4.20	0.69	มาก	0.115	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{X} 3.76 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{X} 3.80 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{X} 3.72 และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{X} 4.20 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{X} 4.22 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{X} 4.17 และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจาก

มากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (PNImodified = 0.133) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา (PNImodified = 0.120) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (PNImodified = 0.113) การนิเทศการศึกษา (PNImodified = 0.106) และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (PNImodified = 0.105) ตามลำดับ

2. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยมีแนวทางการพัฒนาตามองค์ประกอบการบริหารวิชาการ 5 องค์ประกอบ 30 แนวทาง ดังรายละเอียด ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา จำนวน 5 แนวทาง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 8 แนวทาง การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 5 แนวทาง การนิเทศการศึกษา จำนวน 5 แนวทาง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 7 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในด้านความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการมาเป็นอันดับแรก จึงทำให้ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชรัตน์ หาญเชิงชัย ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สภาพการบริหารงาน

วิชาการ โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการบริหารด้านการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศ ภายใน มีการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ ครูเกี่ยวกับการนิเทศและรับการนิเทศ มีการจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนิเทศซึ่งกันและกัน มีการชี้แจงถึงจุดอ่อนและจุดเด่นในการสอน ของครูภายหลังจากการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศการเรียนการสอนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง (ธวัชรัตน์ หาญเชิงชัย, 2558)

1.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการ ของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนา หลักสูตรในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนและการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการบริหาร ด้านการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศภายใน มีการวางแผน การนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ครูเกี่ยวกับการนิเทศ และรับการนิเทศ มีการจัดให้ครู มีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนิเทศซึ่งกันและกัน มีการชี้แจงถึงจุดอ่อนและจุดเด่นในการสอนของครูภาย หลังจากการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศการเรียนการสอนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร พรพิทักษ์กุล ได้ศึกษาวิจัย สภาพการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา มีสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก (ศศิธร พรพิทักษ์กุล, 2560)

1.3 ผลการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็น (PNI modified) ในการ บริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า เมื่อพิจารณา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมาก ไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับการ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ เพราะการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้

พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีรัตน์ อภิวัฒนวรรณ ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายด้านระบบบริหารและจัดการศึกษาของท้องถิ่น ที่กำหนดให้จัดระบบบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล (มณีรัตน์ อภิวัฒนวรรณ, 2559)

2. ผลการพัฒนาแนวการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกันไป ซึ่งการบริหารงานต้องการมีปรับปรุงพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของอัทพร อูระงาม และวัชรินทร์ ปะนามะเก โดยสามารถอภิปรายผลรายละเอียดดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ควรศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ชัดเจน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามมาตรฐานของหลักสูตร วิเคราะห์ความต้องการของบริบทชุมชนในท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสะท้อนผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด ออกแบบใบงานที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน โดยใช้เทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวก และประเมินผู้เรียนโดยครูผู้สอนร่วมกับผู้บริหาร และผู้ปกครอง โดยใช้แบบประเมินที่หลากหลาย การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน นำผลการประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อใช้เป็นแนวทางในปีต่อไป (อัทพร อูระงาม, 2560) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวัดผลประเมินผลทำให้สามารถทราบข้อดีและข้อเสียสามารถทำให้แก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงประเด็นและได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง การนิเทศการศึกษา ผู้บริหารประชุมวางแผน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในตามวันเวลาให้ตรงกัน ศึกษาเอกสารการจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในสถานศึกษา ครอบคลุมถึงมาตรฐานการศึกษา ปฏิบัติการนิเทศภายในชั้นเรียน กำกับ ติดตามให้คำแนะนำในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาระบบประกัน

คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา แต่งตั้งคณะครูดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อจัดวางบุคลากรให้รับผิดชอบตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความตระหนักรู้ เข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินจากภายนอก ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด เพื่อให้สอดคล้องกับค่าเป้าหมายของสถานศึกษาและรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ค่าเป้าหมายของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบ (วัชรินทร์ ปะนามะเก, 2558)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามองค์ประกอบการบริหารวิชาการ 5 องค์ประกอบ 30 แนวทาง ดังรายละเอียด ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา จำนวน 5 แนวทาง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 8 แนวทาง การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 5 แนวทาง การนิเทศการศึกษา จำนวน 5 แนวทาง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 7 แนวทางมีการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะทั่วไป การศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามลำดับ เนื่องจากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานวิชาการ เป็นการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นปูพื้นฐานทุกอย่างให้กับผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน ควรสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ตรงกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดค่านึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด ออกแบบใบงานที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวก และประเมินผู้เรียนโดยครูผู้สอนร่วมกับผู้บริหาร

โดยใช้แบบประเมินที่หลากหลาย **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรศึกษาการบริหารงานโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป หรือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อที่จะได้ทราบแนวทางในการส่งเสริมและปรับปรุงพัฒนาต่อไป 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการหรือด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ปฏิรูปการศึกษาไทย รายงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.
- ธวัชรรัตน์ หาญเชิงชัย. (2558). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- มณีรัตน์ อภิวิฒนวรรณ. (2559). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1 - 90 (6 เมษายน 2560).
- วัชรินทร์ ปะนามะเก. (2558). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร พรพิทักษ์กุล. (2560). สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (2562). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2562. มหาสารคาม: กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.

อัทพร อูระงาม. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.